

Inatsisartut aalajangiinissaannut siunnersuut, nunatta karsiata kukkunersemiunermut ataatsimiititaani allattutut suliat Nuna tamakkerlugu Kukkunersemiisoqarfimmit Nunap Kukkunersemiuisuanit pisortaqartumit taarserneqassasut, soorlu Naalagaaffeqatigiinnermi allani taamaattoqartoqartoq, tassa Savalimmiuni Nuna tamakkerlugu Kukkunersemiisoqarpoq Danmarkimilu Naalagaaffik Kukkunersemiisoqarluni. Ilangullugu siunnersuutigineqarpoq, Inatsisartut Kukkunersemiunermut Ataatsimiititaani ilaasortat siunissami qinersivik pineqartoq tamaat atuuttussanngorlugit qinerneqartassasut, ataatsimiititaliarlu taaguuserneqassasooq "Inatsisartut Kukkunersemiuisui".

(Inatsisartunut ilaasortamit Andreas Uldumimit, Demokraatit, saqqummiunneqartoq)

pillugu

Siulittaasoqarfiup isumaliutissiissutaa

siunnersuutip aappasaaneerreqarneranut saqqummiunneqartoq

Siulittaasoqarfiup suliarinninnerani peqataapput:

Inatsisartut siulittaasuat Josef Motzfeldt, Inuit Ataqatigiit, siulittaasoq
Inatsisartunut ilaasortaq Per Berthelsen, Siumut, siulittaasup tullia
Inatsisartunut ilaasortaq Olga Poulsen Berthelsen, Inuit Ataqatigiit
Inatsisartunut ilaasortaq Finn Karlsen, Siumut
Inatsisartunut ilaasortaq Justus Hansen, Demokraatit

2010-mi upernaakkut ataatsimiinnermi (UPA2010) ulloq 21. april 2010 siullermeerinnittoqareemat siulittaasoqarfiup siunnersuut misissuataarsimavaa.

Siunnersuutip imarisaa siunertaalu

Siunnersuutip malitsigissavaa Inatsisartut ataanni Inatsisartut Allattoqarfiat Inatsisartullu Ombudsmandeqarfiat assigalugit Nunap Kukkunersemiisoqarfianik pilersitsisoqarnera naalackersuinikkut arlaannaannulluunniit attuumassuteqanngitsumik. Kukkunersemiisoqarfiup nunap Kukkunersemiuisuanit kukkunersemiisutut ilinniarsimasumit aqunneqarnissaa siunnersuutigineqarpoq. Taassuma qullersarissavai Inatsisartut kukkunersemiuisui tallimat Inatsisartunit toqqarneqarsimasut, Savalimmiuni Danmarkimi nunanilu avannarlerni allani ilisimaneqareersutut.

Naalackersuisut ataanni kukkunersemiunermi suliassat aamma Inatsisartut Kukkunersemiunermut Ataatsimiititaliaata allatseqarfia Naalackersuisuniit aamma Inatsisartut Allattoqarfianniit kukkun-

ersiuisarfimmut avataaneersumut sumulluunniit pituttorsimangitsumut siunnersuut malillugu nuunneqassapput.

Siunnersuummi taamaalilluni siunertaavoq Naalakkersuisut aningaasaliissutinik namminneq atuinnerminnik maannamit annikinnerusumik nakkutilliisalernissaat, taamatullu aamma inatsisiliortut atuutsitsisullu akornanni sulii erseqqinnerusumik avissaartitsinissaq.

Inatsisartut siunnersuummik siullermeerinninnerat

Siulittaasoqarfiup siullermeerinninnermi paasisinnaavaat partiit tamarmik Naalakkersuisullu siunnersuutip siunertaanut, tassalu Nunatta Karsiata aningaasaataanik atuinerup naalakkersuinikkut nakkutigineqarnerata sakkortusineqarnissaanut, isumaqataasut.

Taamaattorli siunertaq tamanna qanoq anguneqassanersoq assigiinngitsunik isumaqarfigineqarpoq, tassami kukkunersiuisarnermut oqartussaaneq nunani allanisut inatsisiliortuniissinnaammat, atuutsitsisuniilluni eqqartuussisussaataasuniilluniluunniit.

Akerlianeq ilalernerqarpoq isumaliutigineqassasoq Inatsisartut, ukiut kingulliit qulit ingerlanerini Inatsisartut Naalakkersuisut allaffissornikkut aningaasanillu aqutsinerannik kukkunersiuisarnikkut nakkutilliisuunerata nukittorsarneqarnerata pitsaaqutigisinnaasanik ajoqutigisinnaasaanillu ingerlaavartumik isumaliuteqarlutillu nalilersuisarsimasut, tamatuminnga pitsaanerulersitsineq qanoq angusinnaaneraat nakkutilliinerup nutaamik aaqqissuunneqarneratigut.

Ukiut taakku qulit ingerlaneranni pisortat ingerlatsinerata matumani pineqartup Inatsisartunit nakkutigineqarnerata nukittorsarneqarnissaa nalinginnaasumik naalakkersuinikkut kissaataasarsimavoq, taamaattumillu aamma taamatut isumaliutit sivirusumik ingerlareersimanerat pissutigalugu siullermeerinninnermi partiit ilalarpaat siunnersuut Inatsisartut siulittaasoqarfianni suliareqqinneqassasoq.

Siulittaasoqarfiup siunnersuummik suliarrinninnera

Siulittaasoqarfiup aallaqqaasiutigalugu oqaatigissavaa nunarput nunani avannarlerni kisiartaammat Nunatta Karsiata aningaasaataanik nakkutilliinermik ingerlatsinermik nakkutilliinermi sulii immikkoortitsisimangitsoq.

Nunatta Karsianut sumulluunniit pituttorsimangitsumik nunap kukkunersiuisoqarfianik pilersitsinissaq pillugu siunnersuummi anguniarneqartoq pingaerneq nutaajunngilaq ukiullu ingerlanerani arlaleriarluni oqaluuserineqartarnikuulluni.

Taamaalilluni Kukkunersiuinermut Ataatsimiititaliaq 2000-mi isumaliutissiissuteqarpoq, ilaatigut nunatsinni kukkunersuisarnermik aaqqissuussinerup allanngortinneqarnissaa pillugu oqallisissiatut eqqarsaatigineqartumik. Tamanna ilaatigut 2003-mi kinguneqarpoq Inatsisartut Naalakkersuisullu pillugit Inatsisartat inatsaanni malittarisassat akuersissutigineqarnerannik, tassanilu pisinnaatitsisoqarpoq Kukkunersiuinermut Ataatsimiititaliaq ingerlatsinermik kukkunersuisinnaasoq.

Taassuma saniatigut 1990-ikkut ingerlaneranni aktiaateqarluni ingerlatseqatigiiffiit Namminersornerullutik Oqartussanit pigineqartut amerleriarujussuarput, kukkunersiuinermullu ataatsimiititaliamit nakkutigineqarsinnaannginnerat pissutigalugu aktiaateqarluni ingerlatseqatigiiffiit Namminersornerullutik Oqartussanit pigineqartut ataatsimiititaliap suliassa qarfanut ilanngunniarlugit suliamik aallartitsisoqarpoq. Inatsisartut Naalakkersuisullu pillugit Inatsisartut inatsisaata 2006-imi allanngortinneqarneranik tamanna kinguneqarpoq, tassani Kukkunersiuinermut Ataatsimiititaliaq aktiaateqarluni ingerlatseqatigiiffinnit Namminersornerullutik Oqartussanit pigineqartunit paasissutissanik pissarsisinaaneranik pisinnaatinneqarluni.

Pissuserli tunngaviusoq ukioq 2000-imiit allanngortinneqarnikuunngilaq, tassa Naalakkersuisut suli aalajangiisussaammata, atortut (aningaasat sulisullu) qanoq amerlatigisut Nunatta Karsiata nammineq avataneersunillu kukkunersiorneqarnissaanut atugassanngortinneqassanersut.

Kukkunersiuinermut Ataatsimiititaliap nalunaarutaa 2000-imeersoq issuarlugu:

"Namminermi ersereerpoq nakkutilliivigineqartut – Naalakkersuisut allaffeqarfiisalu – nakkutilliisuusumit sulisoqarnikkut aningaasanillu atugassatigut nukiit qanoq amerlatigisut atorneqarnissaannut oqartussaasuunissaat – tassaasunut, Kukkunersiuinermut Ataatsimiititaliaq aamma taassuma kukkunersiutitaa.

Ullumikkut Aqutsisoqarnermut Pisortaqarfik – naatsorsuuserinermut pisortani namminerisamillu kukkunersuisoqarfup pisortaa – kukkunersiuinerup siunertaanik annertussusaanillu, suliarineqarnissaanik kiisalu suliassat akisussaanerullu agguataarneqarnerannik kukkunersuisoqarfimmut Inatsisartut toqqagaannut isumaqatigiissuteqarneq."

Tamanna nalunaarusiap 2000-imi allanneqarnerata kingorna tunngaviusumik allanngornikuunngilaq, maannakkulu Naalakkersuisut suli Nunatta Karsiata naatsorsuutaasa kukkunersiorneqarnissaat, kukkunersiuinerup siunertaa, annertususissaa, ingerlanneqarnissaa aammalu suliat akisussaaffiillu agguataarnissaat pillugit kukkunersuisoqarfimmut Inatsisartut toqqagaannut isumaqatigiissusiortarpoq.

Tamanna Aningaasanut inatsimmi kontumi pingaarnermi 20.30.01-imi, Aningaasaqarnermut Sulisoqarnermullu Aqutsisoqarfik, ASA, takuneqarsinnaavoq, tassani ersilluni nammineq avataaniillu kiisalu Qitiusumik Naatsorsuuserisoqarfimmit DCR-imit kukkunersiuinermut aningaasaliissutit, siunertanut allanut arlalissuarnut aningaasaliissutit ilanngullugit, kontumut pingaarnermut ataatsimut katersorneqarnikut. Aningaasaliissutit taakku iluanni Naalakkersuisut taamaalillutik siunertat pineqartut assigiinngitsut akornanni aningaasanik sulisunillu nuutsisinnaapput. Taamaammat taamatut tunngaveqartoqartillugu tamakkiisumik nalilersuisoqarsinnaangilaq aningaasaliissutit taakku ilaat qanoq amerlatigisut kukkunersuisoqarfimmut sumulluunniit pituttorsimannngitsumut nuunneqarsinnaanersut.

Nunatta Karsianut Nunap Kukkunersuisoqarfianik pilersitsinissaq pillugu siulittaasoqarfiup isumaliutersuutai

Nunatsinni ingerlatsinermik inatsisartuniit nakkutiginninneq ilaatigut inatsisinik atortitsisut suliaasaqarfimmik namminneq ingerlatsinerannik ilaatigullu naalakkersuinikkut pissaanerup agguataarneranik Naalakkersuisunut atuuttumik tunngaveqarpoq. Taamaalilluni pineqarpoq inatsisliortuni naalakkersuinikkut amerlanerussuteqartut, Inatsisartut, inatsisinik atortitsisuni taakkunatut amerlanerussuteqartunik, Naalakkersuisunik, nakkutiginninnerat.

Pissuseq taamatulli tunngaviutigisooq tassaavoq Namminersornerullutik Oqartussat naatsorsuusiortarneq pillugu inatsisaanni suli atuuttumi Naalakkersuisut pisinnaatinneqarnerat, tamannalu inatsisartuniittussaagaluarpoq. Naatsorsuusiorneq kukkunersuisut avataaneersut kukkunersiuigaattut Naalakkersuisut ilaatigut nassuiarpaat.

Kukkunersiuinermut Ataatsimiititaliaq 2000-imiilli kukkunersiuinermi aaqqissuussinerit assigiinngitsut paasisassarsiorfiginiarlugit misilittakkallu Kalaallit Nunaanni siunissami kukkunersuisarnermik aaqqissuussinissamut tunngavigitinniarlugit nunanut avannarlernut arlaleriarlutik angalasar-nikuupput, ilaatigut Qallunaat Nunaannut, Savalimmiunut Ålandimullu. Savalimmiormiut periusaat tassaagajuppoq sumulluunniit pituttorsimannngitsumik nuna tamakkerlugu kukkunersuisarfimmik pilersitsinissami soqutigineqartoq, tassa Savalimmiut angissusaa politikikkullu aqutsinerup aaqqissuussaanera sanilliunneqarsinnaammat.

Danskit Folketingiat ukiut sisamakkaarlugit naalagaaffiup kukkunersuisuinik arfinilinnik qinersisarpoq. Folketingimi partiit tamarmik immikkut ilaasortassamik ataatsimik inassuteqaateqartarput. Folketingimi ilaasortat ilaasortaannngitsullu naalagaaffiup kukkunersuisuatut qinerneqarsinnaapput. Ukiut sisamat ingerlaneranni naalagaaffiup kukkunersuisui ilaasortaajunnaarsinneqarsinnaangilat, folketingimullu qinersisoqaraluarpalluunniit taarsiisoqartarani. Periuseq ileqqusoq tassaavoq naalagaaffiup kukkunersuisuinut sivisunerpaamik sivisunerpaallu tulliatut ilaasortaasimasut siulit-

taasutut siulittaasullu tulliatut ivertinneqartarlutik. Naalagaaffiup kukkundersiuisuisa toqqaannartumik ataaniippoq Rigsrevisioni. Rigsrevisioni taamaalilluni taamaalilluni Folketingip naalagaaffiup kukkundersiuisui aqutigalugit ataaniippoq, tassa naalackersuisut ataaniinnani.

Danskit aaqquissuussinerat taanna anguniagassat ilaattut Kukkundersiuinermut Ataatsimiititaliap aamma kissaatiginikuuaa.

Nunat avannarliit allat kukkundersiuisui avataanaarsut – tassunga ilaallutik nunat namminersorfiusut – assigiinngitsorujussuupput. Nunani avannarlerni assigiinngissutsit allat allaaserisassallugit maannakkut pissusissamisooranngilaq, tassa naliliisoqarmat allaaserinninneq teknikimut tunnganerussasoq aammalu naalackersuinikkut suliamik ingerlatitseqqinnermi naalackersuinikkut aalajangiinissamut tunngatillugu taamaalilluni tunngassuteqarani. Allatut oqaatigalugu naalackersuinikkut taamatut aalajangiinissaq tunngavilersorniarlugu suliami paasissutissat maannakkut pigineqartut naammattutut isigineqarput.

Ilaatigut qulaani taaneqartutut inatsimmik allannortitsinikkut kukkundersiuinermut ataatsimiititaliap nalunaarusiaa 2000-meersoq malillugu ingerlanneqartukkut kukkundersiuinermi ataatsimiititaliamut pisinnaatitsissut 2000-imiit tunngaviusumik annertusineqarpoq. Pisinnaatitsissulli annertusineqaraluartoq inatsisartuniit nakkutilliinerup ataatsimut isigalugu pitsannortinnissaanut periarfissat pillugit ajornartorsiut aaqquivigineqanngilaq. Nunap kukkundersiuisoqarfianik arlaannaannulluunniit pituttorsimanngitsumik pilersitsinerup kingunissaasa qulaajarneqarnikuunnginneri aammalu siunisami kukkundersiuinermut ataatsimiititaliassap/Inatsisartut kukkundersiuisussaasa naalackersuinikkut aaqquissuunneqarnerata kingunissaasa aaqquivigineqarnikuunnginneri tamassumunnga pissutaanerunikuuvoq

Nunap kukkundersiuisoqarfianik pilersitsinerup aningaasatigut kingunerisassai

Maannakkut siunersuutaasoq malillugu kukkundersiuisoqarfimmik avataaneersumik pilersitsinermik aningaasalersuinermi aningaasaliissutit uku atorneqarsinnaapput:

- sulisoqarfinnik nunatta karsiata naatsorsuutaata ataaniittunik kukkundersiuinermut avataaneersumut atorneqartartut
- sulisoqarfinnik nunatta karsiata naatsorsuutaata ataaniittunik Naalackersuisut namminneq kukkundersiuinerannut atorneqartartut
- Kukkundersiuinermut Ataatsimiititaliap allatseqarfianut Inatsisartut Allattoqarfianni atorneqartartut
- ingerlatsinermik kukkundersiuinermut Inatsisartut Allattoqarfianni atorneqartartut, aamma
- Kukkundersiuinermut Ataatsimiititaliamut aningaasaliissutini angalanernut ullormusianullu atorneqartartut

Naatsumik oqaatigissagaanni siunnersuummi ataatsimut isigalugu siunertaavoq Naalackersuisut kukkunersiuinermik suliaqartarnerat aamma Inatsisartut ataanni kukkunersiuinermut ataatiimiititaliamut allatseqarfeqarneq Ombudsmandeqarfik assigalugu Naalackersuisuniit Inatsisartullu Allattoqarfianniit kukkunersiuisoqarfimmumut sumulluunniit pituttorsimannngitsumut avataaneersumut nuunneqartussaasut.

Siunnersuut malillugu nunani avannarlerni naalagaaffiup kukkunersiuuisuisut ilisimasatsitut naalackersuinikkut toqqakkamik suli kukkunersiuinermut ataatsimiititaliaqartussaavoq. Taamaatumik siulittaasoqarfik isumaqarpoq kukkunersiuinermut ataatsimiititaliamut aningaasaliissutit tamakkerlugit atorunnaarsinneqarsinnaanngitsut, tassa kukkunersuisunut naalackersuinikkut toqqakkanut aningaasaliisoqartarnissaa suli pisariaqartinneqartussaammat.

Siulittaasoqarfik isumaqarpoq siunissami aningaasartuutissatut missingiussassat eqqortut eqqortumilluunniit takutitsisunik maannakkut pigineqanngitsut, missingiussallu taamaattut suliarineqarnissaanni kukkunersiuisarnermik siunissami aaqqissuussinissamut kissaatigisaq pillugu naalackersuinikkut piunmassuseqarnermik oqariartuutigineqavittussaq qanorluunniit pisoqaraluarput utaq-qimaaqqaarneqartariaqarpoq.

Nunap kukkunersiuisoqarfiata aaqqissuussaansaa pillugu isumaliutersuutit

Siunnersuut taamatut isikkoqartillugu kukkunersiuinermut ataatsimiititaliamut allattoqarfeqarnikkut ulluinnarni ikiuisarneq qallunaat savalimmiomiullu periusaat malillugu Nunap Kukkunersiuisoqarfiani pissaaq, Danmarkimilu naalagaaffiup kukkunersiuisui sulineranni rigsrevisorip ikiortarpai, Savalimmiunilu nuna tamakkerlugu kukkunersiuuisut nuna tamakkerlugu kukkunersiuisoqarfiup ikiortarlugit.

Kukkunersiuisoqarfimmik sumulluunniit pituttorsimannngitsumik Kalaallit Nunaanni pissutsinut naleqquttumik aammalu Nunatta Karsianik kukkunersiuineq pineqartillugu inatsisartuniit nakkutillinerup nukittorsarneqarnissaanik kissaateqarnermik malinnittumik ilusilersuinissamut pilersitsinissamullu siunnersuutip suliarineqarnissaani kukkunersiuinermut ataatsimiititaliap Københavnimut arlaleriarluni tikeraartarnerani naalagaaffiup kukkunersiuisuisa allatseqarfiat Københavnimiittoq ikiuunnissamik arlaleriarluni neqerooruteqartarnikuuvoq.

Kukkunersiuisoqarfiup katitigaanerani suliaasaanillu naalackersuinikkut naleqquttumillu nassui-aasiormerik kukkunersiuisoqarfiup annertuumik ataqqinnissaata, tatiginartunissaata suliamillu ilimasaqartuunissaata qulakkeernissaannik pisariaqartitsineq isiginiarneqartariaqartoq siulittaasoqarfiup erseqqissarusuppaa, Namminersorlutik Oqartussat naatsorsuuseriviat taamaalilluni

avataaneer-sunit, suleqatinit avataaneersunit, aningaaserivinnit il.il. siunissami tatiginartutut aamma isigineqarniassammat.

Taamaalilluni ajornartorsiutinut pilersitsiniarnermut atasunut tunngatillugu ingerlatsineq eqqarsaatigalugu naalackersuinikkut pisariaqartitat oqimaaqatigiissarlugit nuna tamakkerlugu kukkunersiuisoqarfimmik pilersitsineq ataatsimut isigineqartariaqartoq siulittaasoqarfik isumaqarpoq. Oqimaaqatigiissitsineq taanna kukkunersiuisoqarfimmik sumulluunniit pituttorsimanngitsumik pilersitsinissamut ukiuni qulini kingullerni ajoqutaanikuuvoq, naak kukkunersiuiarnermut periarfissat inatsisiliornerit ilaatigut annertusineqarnikuugaluartut.

Aporfiusinnaasut siuliini taaneqareersut tunngavigalugit siulittaasoqarfiup eqqornerpaasoraa siunnersuummik suliarilluagaanerusumik saqqummiussisoqarnissaa, siulittaasoqarfiullu naliliinera naapertorlugu tamatumani avataaniit immikkut ilisimasalinniit ikiorserneqarnissaq pisariaqarpoq.

Taamatut suleqatigiissitamit ikiorserneqarneq aningaasatigut kinguneqartussaavoq. Suleqatigiissitap sulineranut aningaasartuutaasinnaasut ukiumut 100.000 kr.-it tungaannut annertussuseqarsinnaasut aallarniutaasumik missingerneqarpoq, taakkunungalu ilaapput Naalagaaffiup Kukkunersiuisuisa sinniisaata ukiumut pingasoriarluni nunatsinnukarluni angalaneri ullormusiallu kiisalu Namminersorlutik Oqartussat kukkunersiuisuata avataaneersuup sinniisaanut aningaasarsiarititat.

Siunnersuutip aningaasatigut allaffissornikkullu kingunerisassaasa Naalackersuisunut Inatsisartunullu aningaasaliissutaareersunit nassaarineqarsinnaanissaat naatsorsuutigineqarpoq.

Taamaattumik siuliini taaneqareersut tunngavigalugit Siulittaasoqarfik ima allannguutissatut siunnersuuteqarpoq:

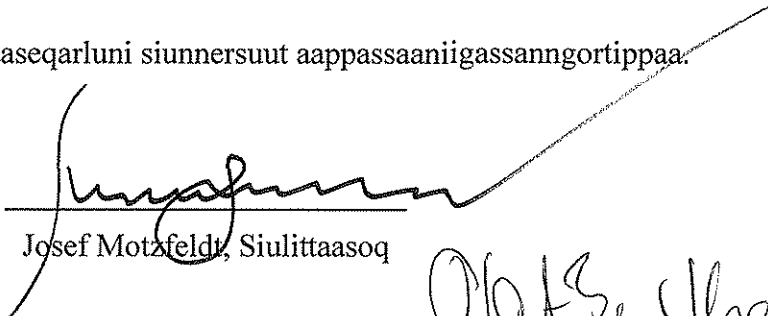
”Suleqatigiissitamik Naalackersuisunit, Inatsisartunit, Københavnnimi Naalagaaffiup Kukkunersiuisuisa allattoqarfianit, kukkunersiuisumik kiisalu pisariaqarpat ingerlatsinermik immikkut ilisimasalimmik sinniisuuffigineqartumik Naalackersuisut pilersitsinissaannik Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut. Inatsisartut ataanni nunap kukkunersiuisoqarfiata arlaannaannulluunniit attuumassuteqanngitsup aqqissuussaanaasut pilersinneqarnissaanullu suleqatigiissitap kingusinnerpaamik UKA2012-mut tigussaasumik siunnersuusiornissaa naatsorsuutigineqarpoq, tamatumunngalu ilanngullugu Naalackersuisut namminneq naatsorsuuserisoqarfiata kukkunersiuisarfiullu avataaneersup nunatta karsiata naatsorsuutaanik kukkunersiuisartup akornanni ullumikkut suliaassanik agguataarisimanermik nutaamik aqqissuussinnaanermut periarfissanik misissuissalluni kiisalu siunnersuutip aningaasatigut aningaasaliissuteqartarnikkullu kingusinnaasaanik allaaserinnissalluni.”

2. april 2011

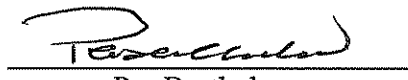
UPA 2011/16
(UPA 2010/51)

Siulittaasoqarfiup isumaqatigiittup allannguutissatut siunnersuutip akuersissutigineqarnissaa inas-
sutigaa.

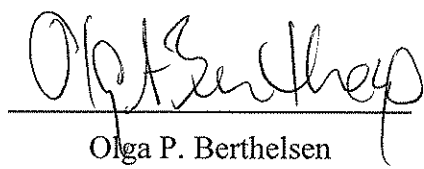
Siulittaasoqarfiup taamatut oqaaseqarluni siunnersuut aappassaaniigassanngortippaa.

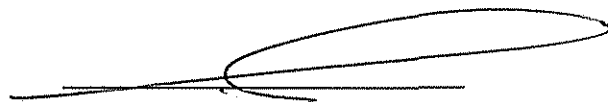
Josef Motzfeldt, Siulittaasoq

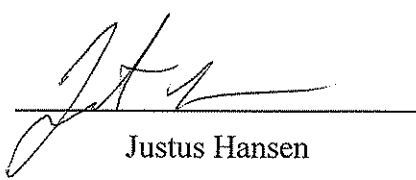
Per Berthelsen

Olga P. Berthelsen

Finn Karlsen

Justus Hansen